

Přes milion lidí podpořilo výzvu za omezení umělých pesticidů. Ty se přitom nachází i v českých domácnostech

Evropskou občanskou iniciativu Save bees and farmers (Zachraňme včely a farmáře) podpořilo přes 1 150 000 Evropanů. Téměř 9 000 z nich podpořilo českou verzi výzvy iniciovanou Hnutím DUHA. Díky dosažení milionu podpisů bude muset Evropská komise na iniciativu reagovat konkrétními kroky. Mezitím nová studie zjistila, že v ložnicích napříč evropským venkovem se nachází pesticidy. Ve vzorku z Česka jich bylo 11.

Iniciativa, podporovaná více než 200 organizacemi, je teprve sedmou v historii, které se podařilo milionem podpisů sesbírat. Jejím hlavními cíli je:

- 1) zcela omezit postupně do roku 2035 používání syntetických pesticidů
- 2) obnovit biodiverzitu v zemědělských oblastech
- 3) podpořit zemědělce v přechodu k ekologickým postupům.

Evropská občanská iniciativa je oficiální demokratický nástroj, skrze který se mohou evropští občané podílet na utváření politiky Evropské unie. Kromě milionu podpisů je potřeba přesáhnout určitý práh podpisů alespoň v sedmi zemích. To současná iniciativa splnila v 11 zemích.

Studie Pesticides in our bedrooms, zpracovaná autory iniciativy a nezávislou laboratoří ukázala, že pesticidy v intenzivně obdělávaných zemědělských oblastech nezůstávají pouze na polích či v jejich blízkém okolí, ale dostávají se i dovnitř

domů skrze tzv. drift, přenos, způsobený např. aplikací postřiků při nevhodných větrných podmínkách. Analýza prachu z 21 ložnic v jednotlivých státech zkoumala 30 pesticidů ze 450 schválených a našla jich průměrně 8 s maximem 22 (Belgie) včetně možných karcinogenních nebo hormonálně aktivních látek. V Česku jich našli 11.

Ačkoliv se látky nacházely v nízkých koncentracích a v zákonných normách, autoři upozorňují, že o společném vlivu více pesticidů, tzv. koktejlů, na lidské zdraví či životní prostředí se toho stále téměř nic neví. Koktejly se v Česku podle studií nachází také ve více než polovině vzorků půdy, kdy v celé třetině vzorků jsou alespoň tři pesticidy v nadlimitních množstvích. Rezidua a metabolity pesticidů se pak nachází v 90 % povrchových vod a ve 40 % podzemních vod v množství nadlimitním.

Evropská komise se v rámci Zelené dohody pro Evropu zavázala ke snížení

užívání pesticidů a jejich rizik o 50 % do roku 2030. Zásadní vliv na naplnění cíle však budou mít nové zemědělské dotace ze Společné zemědělské politiky, které pro Česko nyní Ministerstvo zemědělství připravuje. Evropská komise doporučila České republice zaměřit se na snižování rizikových pesticidů nebo střídání plodin. Hnutí DUHA a Česká společnost ornitologická k proměně zemědělských dotací vyzývají výzvou Za zdravou a pestrou krajinu na webu tohlezeru.hnutiduha.cz.

Martin Rexa, koordinátor kampaně „Tohle žeru“ Hnutí DUHA, řekl: „Více než milion podpisů pro iniciativu je obrovským úspěchem a jasným signálem evropské veřejnosti, že průmyslové zemědělství založené na syntetických pesticidech se všemi svými riziky již není cestou. Je potřeba změnit zemědělské dotace, podpořit rozvoj ekologického zemědělství, které se umělým pesticidům vyhýbá, obnovit v krajině přírodní rovnováhu a biodiverzitu a významně podpořit zemědělce v přechodu k přírodě šetrnějšímu hospodaření. Bohužel, Ministerstvo zemědělství k tomu zatím při přípravě nových dotací příliš nesměřuje a bude tak na nové vládě, aby po volbách dotace přesměřovala.“

Hnutí Duha

Elektrinu zdražuje cena plynu. Zastropování emisních povolenek ji nezlevní...

Ekologické, rozvojové a sociální nevládní organizace sdružené v Klimatické koalici a Zeleném kruhu dnes zveřejnily své stanovisko k současnému zdražování energií. Varují v něm, že vláda dlouhodobě ignorovala závislost České republiky na fosilních palivech, a proto ji vyzývají, aby situaci neprodleně řešila a ochránila české domácnosti od pádu do energetické chudoby.

V posledních týdnech a měsících začíná Evropa bezprecedentní nárůst cen energií, který se dotýká i lidí v České republice. Ceny elektřiny dokonce překonaly dosavadní rekord z roku 2008 a je možné, že dále porostou. Krátkodobým řešením pro české domácnosti může být například příspěvek na energii, který umožní vyrovnat rostoucí účty nízkopříjmovým rodinám, dlouhodobým pak zjednodušení podmínek a navýšení dotační podpory pro zateplování a obnovitelné zdroje na domech tak, aby byly dostupné všem. Zdrojem financování takové pomoci by měly být v první řadě desítky miliard korun získávané z aukcí emisních povolenek na národní úrovni, z nichž většina se v současné době rozpouští ve státním rozpočtu.

Řešením naopak není zastropování ceny emisních povolenek, které chtěl český premiér Andrej Babiš prosazovat na neformálním summitu evropských lídrů 5. a 6. října. Na vině současné energetické krize je zejména rostoucí cena zemního plynu, dokazuje to například

analýza společnosti Ember. Svoji roli v růstu ceny elektřiny hraje i zvýšení ceny emisních povolenek, nicméně i v případě, že by cena povolenky za poslední rok nijak nerostla, by současné zvýšení ceny plynu zdražilo elektřinu z původních cca 50 eur/MWh na cca 90 eur/MWh (nynější cena je přitom cca 100 eur/MWh). Premiér Babiš by tedy musel požadovat zastropování cen na globálním trhu s energetickými komoditami, aby došlo k omezení růstu cen elektřiny.

Některé státy, jako třeba Španělsko, Řecko nebo Belgie, již dávno plánují a přijímají opatření, aby ochránily domácnosti před pádem do energetické chudoby. Česká vláda oproti tomu zaspala, nedokázala včas snížit naši závislost na fosilních palivech, nesplnila ani vlastní plány na zvyšování účinnosti využití energií v domácnostech i v průmyslu a na ochranu českých občanů a občanek začíná pomýšlet až nyní. Přitom už nyní podle EUROSTATU trpí energetickou chudobou, tedy stavem kdy nepřiměřeně velkou část svých nákladů vynaloží na elektřinu a vytápění, přes tři sta tisíc lidí. V akutním ohrožení je však až pětina domácností, které se kvůli růstu cen elektřiny, plynu a tepla mohou dostat do problémů.

Proč ceny energií rostou?

* Aktuální zvyšování ceny energií je způsobeno celkovým oživením světové ekonomiky po Covidu, zejména nárůstem poptávky a tedy ceny

uhlí, ropy a plynu na světových trzích díky vysoké poptávce zejména v Asii. Vysoká závislost na globálně obchodovaných fosilních zdrojích energie vystavuje českého spotřebitele těmto výkyvům cen. Zvyšování cen energií není specialita Česka nebo dalších zemí, kde hrají velkou roli povolenky na emise z uhlí. Evropský trh s elektřinou je propojený a velkoobchodní ceny pro české zákazníky určuje burza v Lipsku. V Evropě se rekordně zvyšuje cena elektřiny i v zemích s dlouhodobě stabilním vysokým podílem jaderné energie, jako je Francie.

* Spalování fosilních paliv způsobuje poškození zdraví a životního prostředí odjakživa. Jen uhelné elektrárny nás všechny stojí 51 miliard ročně, které platíme na zdravotním a nemocenském pojištění, nižšími příjmy na neschopenkách a podobně. Tyto dopady jsou citelnější pro chudší rodiny. Emisní povolenky jsou jen cesta, jak tyto náklady přenést z celé společnosti na ty, co fosilní paliva spotřebovávají - vzrostly z 5 na 50 eur.

* Spalování fosilních paliv je také hlavní příčinou změny klimatu a ekonomické dopady nekontrolovatelného růstu teploty by byly násobně větší, než náklady na redukci emisí skleníkových plynů (tedy na zastavení růstu teploty na relativně bezpečné úrovni). I dopady změny klimatu jsou horší pro chudší lidi nejen v rozvojových zemích, ale také v ČR. *

*** Lidem musí stát pomoci s rostoucími náklady.**